8571. 1 1

Uchwały I. Zjazdu Podhalan.

I. Wnioski sekcyi ekonomicznej:

1) Zjazd wzywa wszystkich inteligentów-górali, aby przy każdej sposobności starali się wzbudzić u ludu zamiłowanie do handlu i przemysłu; w tym celu należy urządzać wykłady, odczyty i kursa zawodowe.

~~Nw. 2) Zjazd~~

2) Zjazd apeluje do całej inteligencyi i ludzi dobrej woli na Podhalu, aby wszelkiemi siłami dążyli do popierania kółek rolniczych i kas Raiffeisena, już to przez odczyty, już to przez osobną pracę, a w szczególności starali się o utworzenie tychże

2

instytucyi na kresach od Orawy i Spiżu.

3) Należy żądać od Wydziału Krajowego, aby z funduszów traktatowych ustanowiono dla Podhala instruktora ~~dla~~ rolnictwa i pastwisk, i przeznaczenia funduszów na poprawę pastwisk.

4) Żądać od Wydziału krajowego utworzenia na Podhalu zimowej szkoły rolniczej, połączonej z gospodarstwem doświadczalnem, zważywszy na odrębne warunki rolnictwa na Podhalu.

5) Należy żądać, aby Wydział krajowy starał się o podniesienie u nas przemysłu koszykarskiego i domowo-płóciennego, tudzież rozpatrzył

kwestyę przemysłu mlecznego.

6/ zwrócić się do posła Bednarskiego i z nim razem poczynić starania celem odwodnienia łąk pastewnych, przynajmniej w jednej gminie na próbę.

7/ Prosić Zarząd główny Tow. kółek roln. przez Zarząd powiatowy o utworzenie kursu rolniczego w jakiejś miejscowości odpowiedniej do tego celu.

II. Wnioski sekcyi naukowo-oświatowej:

1/ Pożądane jest utworzenie kilku szkół 4° klasowych po wsiach, celem podniesienia stopnia wykształcenia.

2/ Należy żądać od Rady szkolnej Krajowej, by stworzyła w jaknajkrótszym czasie szkoły ludowe w gminach,

4

które dotąd tych szkół nie mają.

3/ Zjazd uznaje za konieczne jako tymczasowy środek stworzenie instytucyi wędrownych nauczycieli w porze zimowej w tych gminach, które dotąd szkół nie mają.

4/ Pożądane jest tworzenie kursów niedzielnych względnie wieczorowych dla analfabetów przez ukwalifikowane do tego czynniki (T.S.L.)

5/ Pożądane jest utworzenie czytelń względnie wypożyczalń książek we wszystkich gminach powiatu, umiejętnie dobranych i prowadzonych przez ludzi na miejscu.

6/ Pożądane jest zbudowanie domów ludowych, w których znalazłyby po-

mieszczenie towarzystwa miejscowe, czytelnie, kasy i sklepy Kółek rolu.

7/ Wzywa się członków Zjazdu, by przy każdej sposobności zbierali zabytki języka, piśmiennictwa, muzyki, zdobnictwa na Podhalu i składali je w Muzeum Chałubińskiego a dublety w Muzeum etnogr. w Krakowie.

8/ Zjazd apeluje do Wydziału Tow. Muzeum tatrzańsk. i do społeczeństwa, by starało się gmach muzeum odpowiednio zabezpieczyć.

9/ Zjazd zleca prezydyum zjazdowemu starania, by dalsze budynki na Podhalu miały styl góralski.

6.

10/

Wydział Tow. „Związku Górali" zajmie się wydaniem pamiętnika Związku, wspólnie z komitetem wykonawczym.

III. Wnioski sekcyi liter.-artyst:-

1/ Prezydyum zjazdu z sekcyą lit.art. przygotuje przed najbliższym Zjazdem w r. 1912. wydanie przynajmniej jednego utworu K. Tetmajera dla ludu.

2/ Poleca się p. Kantorowi zajęcie się wydaniem słownika gwary podhalańskiej.

<u>adresy</u>!

Do Szan. Rady miejskiej

w Nowym Targu.

Komitet wykonawczy I. Zjazdu Podhalan
(na podstawie uchwały z dnia 24/VII 912)
zwraca się niniejszem do Szan. Rady

miejskiej w Nowym Targu ~~z~~ by ze względu ~~z prośbą o ?~~
na dobro ~~ich~~ instytucji Rada (jako podarunku)
~~Skarb przystąpienia Rady (jako podarunku)~~
~~za~~ zechciała przystąpić jako członek-założyciel do
~~[illegible] założyciela~~ Tow. ~~muzeum~~

Muzeum Tatrzańskiego im. Chałubińskiego
w Zakopanem.

Władysław Orkan

prezes komitetu wyk.

~~Pl. d. 17/VII 912~~
~~Nowy Targ d. 17/VII 912~~

N √ Do Sz

Na ręce Prezydyum Rady.

Adresy:

Porąbka:

Porębski Jan
Kaciczak Teofil
Jan Kurleto

Międzybrodzie:

Ks. J. Stuc
W. Klimek
J. Banika
B. Piwowar
Wojc. Karpiera
~~J. Karpiera~~
Stan. Kralicek

Podobin:

Jan Flicek
Fr. Rakoczy
Jędrzej Święcki
Seb. Danek
Seb. Michalewski

Konina:

M. Kurek
Jan Lupa
M. Żurek
Jakób Lichoń

Adolf Michorczyk
Kozera

Olszówka:

Kościelniak (wójt)

Mszana Dolna:

Jan Łabuz

J. Kotarba

Łętowe: Kółko rolnicze

Związkowość gm.

Związek gm.:

Lubomierz

Kasina W. (Jaworski)

Glisne

Zaryte

Rabie wyżnia

Kamienica (Mikołajczyk)

Szczawa etc.

Raciechowice:

J. Rudzki

Ign. Łukasik

J. Bek

K. Sosnowski

~~Wł. Tetmajer~~

(Kawiarnia w Zakopanem:

Dzikiewicz

Przanowski

Ćwierdnik

Z.L.K.:

W. Koj.

St. Wójcicki

Wł. Kasprowski

St. Sobczak

J. B. Gadziak

J. B. Curuś

J. Blachut

Wł. Krasowski

Wojc. Kasprowicz

z Poronina:

Orawce

J. Mardula

St. Mardula

F. Dorula

Paweł Sut

Stoch, wójt

Łukaszczyk

K. Pawlikowski

J. Skupień

Zygm. Selich

Krzeptowski

Kęs

Tyrcha

~~Madeja~~

Posiedzenie:

Sprawozdanie:

Wnioski
Budownictwo
wyd. pop. Tetma-
jera

Plan zjazdu

Zaproszenia (?)

Komunikat do prasy

Referaty (!)

Koszta wyd. Tetmajera

II. Zjazd Podhalan w Nowym Targu.

Komitet wykonawczy I Zjazdu Podhalan donosi interesowanym, iż II. Zjazd ~~ob.~~ odbędzie się w Nowym Targu w dniach 3. i 4. sierpnia (~~[illegible]~~ [program] szczegółowy [illegible]).

Komitet [wyk.] zwraca się niniejszem do wszystkich braci-Podhalan, przebywających poza domem — nie wyłączając w jakimś zawodzie poza Podhalem, czy to na emigracji, (~~[illegible]~~), aby [illegible] tych zawodów opracowali, by nadesłali [zgłoszenia] ~~adresy~~ swoje (w celu wysłania ich zaproszenia) na ręce p. D. R. w N. T. ~~do~~ najpóźniej do dnia...

~~Do~~

Do Szanownej Dyrekcyi
Powiatowej Kasy Oszczędności
w Nowym Targu.

Niżej podpisany wnosi [najuprzejmiej] o łaskawe przyznanie mu pożyczki wekslowej w wys. 800 koron. Jako ~~żyrantów~~ [poręczycieli] podaje: Inż. Andrzeja Galicę, c.k. komisarza przy budowie dróg wodnych w Krakowie i ~~prof.~~ [p.] Stanisława Smreczyńskiego, profesora I [c.k.] Szkoły realnej i dyrektora Seminaryum żeńskiego im. Kreitendazera w Krakowie.

~~Z wysokim szacunkiem~~

W Porębie Wielkiej dnia 18/VII 912.

Franciszek Smreczyński
(Władysław Orkan).

II. Zjazd Podhalan w Nowym Targu.

(kommunikat)

Komitet wykonawczy I. Zjazdu Podhalan donosi interesowanym, że II. Zjazd odbędzie się w ~~Nowym~~ Mieście (~~Nowym Targu~~) w dniach 3. i 4. sierpnia tego lata ~~roku bieżącego~~ (program szczegółowy Zjazdu ~~w zaproszeniach~~) dołączony będzie do zaproszeń); ~~przyczem~~ (Komitet) zwraca się z apelem do wszystkich braci górali ~~Podhalan~~, by bez względu na oddalenie i zawód swój na Zjazd [illegible] przybyli. — Jest nas parę setek synów chłopskich ~~[illegible]~~ z Podhala, na różnych polach pracy [illegible], a mało się nawet znamy, rozproszeni-śmy się jak te owce i śród obcych ~~często~~ mieszkamy/środowisk [illegible] żywot pędzimy. — [illegible] wyższy, rodem z gór, pracujący po świecie na różnych polach (~~[illegible]~~) [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] przysposobiły się do tych zawodów), ~~i dla [illegible]~~ [illegible], którzy się jeszcze (włóknami nerwów) ~~[illegible]~~ od ziemi swej ojczystej ~~[illegible]~~ nie odcięli, których choćby przypomnienie pieśni pasterskich [illegible] w tej tu naprawdę [illegible] krainy, ~~Podhala~~ powinni się na Zjeździe zebrać. ~~Apelujemy (po raz drugi już) do [illegible], lekarzy, profesorów~~ Jest nas parę setek ~~[illegible]~~ wykształconych synów chłopskich góralskich ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ różnych ~~[illegible]~~ [illegible] (~~[illegible]~~ a [illegible])

~~[illegible]~~ Już też najwyższy czas, byśmy ~~[illegible]~~ się zebrali, naradzili, poznali i odtąd [illegible] ~~[illegible]~~ ~~zespoleni~~ łączmi z tą ziemią kochaną, chociaż z oddali ~~[illegible]~~ [illegible]...

Na ten Zjazd drugi ~~[illegible]~~ wybraliśmy centrum Podhala, [illegible].

Komitet zaznacza, ~~by [illegible]~~ że ci, zgłaszający do niego udział, którzy nie otrzymają zaproszenia do dnia...

II. Zjazd Podhalan w Nowym Targu.

(Komunikat)

Komitet wykonawczy I. Zjazdu Podhalan donosi interesowanym, iż II. Zjazd odbędzie się w Mieście (w sali ratuszowej) w dniach 3. i 4. sierpnia tego lata. Program szczegółowy Zjazdu dołączony będzie do zaproszeń.

Komitet wykonawczy zwraca się z zapałem do wszystkich braci-górali, by bez względu na oddalenie i zawód swój na Zjazd oznaczony przybyli. Wszyscy, rodem z gór, pracujący na różnych polach (czy to jako lekarze, pedagodzy, księża, rękodzielnicy-ż i inni, czy sposobiący się do tych zawodów), wszyscy, którzy się włóknami serc od ziemi swej ojczystej nie oderwali, których choćby ~~[illegible]~~ wspomnienie pieśni pasterskich łączy z tą tu halniańską krainą, powinni się na Zjeździe znaleźć.

Przytem Komitet nadmienia, iż ci, którzy na czas nie otrzymają zaproszeń, z braku adresów lub z innych przyczyn, ~~[illegible]~~ mogą śmiało na Zjazd przybyć: zaproszenia dostaną na miejscu. Prosimy tylko ze względu na pomieszczenie noclegowe ludzi o przysyłanie ~~[illegible]~~, w czasie do dnia 1 lipca, zgłoszeń na ręce p. Józefa Rajskiego, burmistrza w Nowym Targu, ~~do dnia 31 ... [illegible]~~.

~~[illegible]~~ Komitetu wykonawczego: Władysław Orkan, Józef Rajski, Feliks Gwiżdż, Stanisław Koj. ~~[illegible]~~ Wojciech Brzega, Tomasz Bulas, Józef Kantor, Wojciech Krzeptowski, Jakób Zachemski.

Zaproszenie.

~~Przy Zjeździe~~

Komitet wykonawczy I. Zjazdu Podhalan zaprasza najuprzejmiej WP. . . . . na II. Zjazd Podhalan, który odbędzie się w dniach 3. i 4. sierpnia tego lata w sali ratuszowej w Nowym Targu. Bliższe szczegóły w programie.

Z komitetu wykonawczego:

Józef Rajski. zastępca.

Władysław Orkan. prezes.

~~Feliks Świdi~~

~~Stanisław Roj~~

Wojciech Brzega

Józef Kantor

Jakób Zachemski.

12

Program II. Zjazdu Podhalan w Nowym Targu.

—

I. dzień Zjazdu (w sobotę dnia 3go sierpnia)

Przedpołudniem:

1. Zebranie w sali ratuszowej ~~miejskiej~~ o godz. 9 rano.
2. Powitanie Zjazdu przez przew. Komitetu wykonawczego.
3. " " gości przez Burmistrza Miasta.
4. Wybór prezydyum Zjazdu. ~~(na propozycyę przewodn. Komitetu)~~
5. Sprawozdanie ~~Komitetu~~ z I. ~~Zjazdu~~ w ~~Zakopanem (przez sekretarza I. Zjazdu)~~
6. Sprawozdanie Komitetu wykonawczego, z ~~działalności~~ ~~(przez przewodn. Komitetu)~~
7. Referat o celu Zjazdów.
8. Podział na sekcye (lit. artystyczną, oświatową i ekonomiczną).

Popołudniu:

Obrady sekcyi. (~~od 3 do 7~~): Referaty.

Wieczorem:

1. Wieczór literacki w sali Sokoła (z współudziałem [illegible] ~~początek o godz. 8~~) (program: wst. [illegible], [illegible], T. [illegible], 2. [illegible], [illegible], 4. [illegible]) Początek o godz. 8.
2. Wspólna wieczerza w [illegible]. (Bilety nabyć w ratuszu)

II. dzień Zjazdu (w niedzielę dnia 4go sierpnia)

~~przedpołudniem~~:

1. Msza św. w kościele św. Katarzyny o godz. 8 rano.
2. Plenarne ~~posiedzenie~~ obrady Zjazdu w sali ratuszowej — o godz. 9.
3. Wnioski sekcyj.
4. Wybór Komitetu wykonawczego na rok przyszły.
5. Oznaczenie miejsca następnego Zjazdu.
6. Wnioski ogólne i interpelacye.
7. Zamknięcie Zjazdu.

popołudnie:

1. Zwiedzanie miasta. (Kościół św. Anny, szpital, [illegible])
2. Wycieczka do Dębna.

Powitanie Zjazdu.

W imieniu Komitetu wykonawczego przypadł mi zaszczyt powitać Panów, tak licznie na ten Zjazd nasz II przybyłych. Radością to dla nas wielką i krzepiącą nadzieją na przyszłość, że hasło nawrotu ku ziemi swej wzbudziło oddźwięk w tylu sercach i wielu z dalekich stron mimo przeszkód niemałych tu do nas, do miasta naszego na narady wspólne sprowadziło. A że narady te nie mają charakteru wyłączności, dowodem także zaszczytnym dla nas, obecność szanownych gości między nami.

[Piękno tej ziemi naszej podhalskiej i jej ludowi, ojcom naszym nie dobrze, możemy zawdzięczać, i dziś przodujące umysły w Polsce tu się garną... Tu stokrotnie swoją twórczość swoją, wzamian darzeni stąd siłą, jakiej nie tak łatwo w Polsce szukać. | Jedno my, synowie chłopscy, patrzący na to z boku, niewspółtwórcy... Jakiż czyn leży przed nami! Rozpozna go każdy, patrząc w siebie, serca swego pytający. Bo czyn jest indywidualną sprawą – jego potęga jest wspólna – i to wszystko, co do czynu sposobi.] Dlatego..

Ku nim [illegible] witalne pierwsze zwracam słowa... Chcę przez to wyrazić nietylko cześć wzmiankowanym gościom tak szanownym, ale podkreślić wyraźnie, że mają prawo (między nami) do honorowych miejsc na naszych wiecach, bo wiele je pracą dla tej tu krainy naszej, dla jej wzrostu i rozsławy.

Widzę wśród nas twórcę „Skalnego Podhala", którego imię było hasłem naszego I. Zjazdu I. (oklaski)

Mam zaszczyt powitać pana Kasprowicza, który na drugim krańcu Polski urodzony, tu sercem przylgnął ku Tatrom, i tej krainie rozsławił, i wymienię tylko „Bunt Napierskiego" _

witam

(pana Franc. [illegible], twórcę dzisiejszych [illegible] zawodów narciarskich –

Pana Jerzego Żuławskiego, poetę i dramaturga ~~autora tylu cennych dzieł, który~~ g~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ wodza,

Pana Bron. Piłsudskiego, twórcę Tow. Ludoznawczego w Zak.

~~[illegible]~~ Dalej mam naszych [illegible] panów Dyr. [illegible], prof. ~~[illegible]~~, ~~[illegible], [illegible]~~ prezesa Tow. [illegible] podhalańskiej – prof. [illegible], autora sprawozdania po Gorcach i Beskidach, prof. [illegible], który nad [illegible] pracuje –

i wszystkich tych, którzy ~~[illegible] [illegible] [illegible]~~ ~~[illegible]~~ [illegible] się [illegible].

Mam dalej naszych przedstawicieli pp. Posłów [illegible] ziemi i posła ziemi Krakowskiej, p. Wł. Tetmajera.

~~Pozdrawiam~~ grono [illegible] [illegible] [illegible] góralskiego.

pp. Marszałka [illegible],

prezesa [illegible] [illegible] w [illegible].

Witam was koledzy, starsi i młodsi, i wy, najmłodsi, którzy się na zawody [illegible] przygotowali: [illegible] nasze [illegible], że rozumiecie ~~[illegible]~~ sercami nasze wielkie sprawy, co ~~[illegible]~~ dziś ~~[illegible]~~ na [illegible] [illegible]. ~~[illegible]~~

Witajcie wszyscy, panowie na zgodzie. Bądźcie [illegible] wi dla wszystkich [illegible] my Wam radzi.

—

Piękna tej ziemi i jej ludowi – synom naszym, nie dziw – możemy zaręczyć, że są najlepsi w Polsce ludzie tu [illegible] w krainę szczęścia po natchnienie zdrowszych przewo-dnich [illegible] swoje dusze... A niektórzy tak się włóczęgami nawet z tą krainą zżyli, że nazwy ludu [illegible] czują się góralami – że wymienię z imienia [górniejszej Polski] obecnych tu między nami pp.:

[Jana Kasprowicza, autora „Górskich dni" i „Buntu [illegible]" i „[illegible]" –]

Franciszka Nowickiego, twórcę „nieśmiertelnych sonetów tatrzańskich" – i

Jerzego Żuławskiego, poetę i dramaturga.

(oklask).

Są tu między gośćmi naszymi pracownicy cichsi, a niemniej znaczni pracami swojemi dla tej tu krainy: pp. Bronisław Piłsudski, Dyr. [illegible], prof. Skoczylas, prof. Sosnowski i prof. Ulrich.

Wszystkim tym miłym gościom w imieniu Komitetu Zjazdu składam serdeczne powitanie.

Muszę jeszcze osobno powitać p. Tetmajera... [illegible] tu razem powitać na naszym zjeździe

[illegible] pp. posłów [illegible] Podhala. –

p. Marusarza posła –

Szanowne grono profesorów [illegible] gimnazjum [illegible] –

i tak wymieniając dla naszych spraw, p. prezesa Tow. Szkoły Ludowej w Zakopanem, p. Franciszka [illegible].

Wreszcie......

• • •

W imieniu Komitetu wykonawczego witam szanownych panów, tak licznie na ten Zjazd nasz drugi przybyłych.

Radością to dla nas wielką i krzepiącą nadzieją na przyszłość, że hasło <u>nawrotu ku ziemi swej</u> wzbudziło oddźwięk w sercach, i wielu z dalekich stron, mimo przeszkód rozlicznych, tu do nas, do Miasta naszego, na narady wspólne sprowadziło.

A że narady te nie mają charakteru wyłączności, dowodem – tak zaszczytna dla nas – obecność szanownych gości między nami.

Pięknu tej ziemi i jej ludowi – ojcom naszym, nie sobie – możemy zawdzięczyć, że najlepsi w Polsce ludzie tu, jakby w krainę egzotu, po nabyt zdrowia pierwotnego, od szarzyzny współczesnej przenoszą swoje dusze...

A niektórzy tak się włóknami uczuć z tą krainą i jej ludem spolili, iż

połową dusz swoich czują się góralami — że wymienię z imienia obecnych tu między nami:

[Jana Kasprowicza, autora nawet paru ~~dusz~~ ~~góralskich~~ góralskich dusz —]

Jerzego Żuławskiego, i

Franciszka Nowickiego, twórcy nieśmiert. sonetów tatrz. —

(oklask)

Są też między gośćmi naszymi pracownicy cichsi, a nie mniej związani pracami swojemi z tą tu krainą — — jak pan Bronisław Piłsudski, Dyr. Zawiliński, prof. Skoczylas, ~~prof.~~ K. Sosnowski i prof. Klich.

Wszystkim tym miłym gościom, i niewymienionym, składam w imieniu Komitetu Zjazdu serdeczne powitanie.

[Przechodzę do nas, górali—:

Osobliwie ~~zaś~~ mam zaszczyt powitać twórcę „Skalnego Podhala", Kazimierza Tetmajera, którego imię było hasłem I. naszego Zjazdu.]

(oklask)

Mam też zaszczyt powitać

16

2/3

na naszym zjeździe:

Szanownych pp. posłów z Podhala —

" [posła ziemi krakowskiej, którym to nas tu nie zaszczycanie, —]

pana Marszałka powiatu —

Szanowne grono profesorskie tut. gimn. góralskiego —

Rady gosp. wszystkich

i tak czynnego dla naszych spraw, prezesa Tow. Związku górali w Zakop., pana Fr. Pawlicę —

—

Wreszcie Was koledzy, starsi i młodzi — i Was, najmłodsi, którzy się do zawody życia sposobicie... We Was nadzieja, iż rozwiniecie sercami we wielką sprawę, co dziś tu wspólnie poczynamy.

Witajcie wszyscy, panowie, na zjeździe. Bądźcie łaskawi dla naszych poczynań, jak my Wam radzi...

—

<u>Pisarze</u> :

K. Tetmajer (Skalne Podhale)
Kasprowicz
Fr. Nowicki
Jerzy Żuławski
Bron. Piłsudski
Dyr. Zawiliński
Prof. Skoczylas
K. Sosnowski
E. Klich
~~Baltazar Szczepański Baltazar Szczepański~~ ,

(o Klichu)

<u>Posłowie</u> : (o Klichu, w. Tetmajer)

<u>Grono prof</u> :

<u>Z uczniów</u> ~~absolwenci~~ .

Baltazar Szczepański
Pułk. Bynas
Fr. Pawlica
— Dr. Chramiec

absolwenci.

~~Zaproszenie~~

Dorożki na 9 godz.

w sali Ratuszowej

Powstanie:

Tetmajera

Nowickiego

2.20

30 ct.
30
60.
90.

17
16
32

Powitanie Zjazdu.

W imieniu Komitetu wykonawczego mam zaszczyt powitać panów, tak licznie na ~~Zjazd~~ II Zjazd przybyłych [illegible] II. zebranych. Wielu z obecnych ~~[illegible]~~ współpracowało już ~~[illegible]~~ z nami w uroczystym zjeździe w Zakopanem który ogłosił się z okazji jub. Tetmajera jako zjazd I. Podhalan. Szczęśliwy przypadek [illegible] się na Zjazd [illegible] II Zj., co jest nadowodem dla nas, i [illegible] nie było przejściowe, ~~[illegible]~~ że to [illegible] ~~[illegible]~~ trwała, które nas zmuszają imienny [illegible] – ~~[illegible]~~ czem nas liczniej ~~będzie~~ nas ogarniać ~~[illegible]~~.

~~[illegible] [illegible] słowa w [illegible] (skąd [illegible] [illegible]) [illegible] gościom~~...

Mam zaszczyt w pierwszym rzędzie powitać [illegible] gości... Tej ~~[illegible]~~ ziemi naszej podhalańskiej [illegible], i jej ludowi, choć najdawniejszym [illegible] przed innym [illegible], że jedni ~~w Polsce~~ [illegible] ludzi w Polsce [illegible] ~~[illegible] [illegible]~~ [illegible] [illegible], i manifestujące sympatję swą dla naszych celów.

Deklaracja.

Zebrani na II. Zjeździe [illegible], w mieście [illegible] na nowym Targu, synowie chłopscy z Podhala, na kulturze naszej tu, rodzimej, a potem na kulturze polskiej [illegible] [ukształceni], stwierdzamy jednomyślnie, naszą do Polski przynależność. (3 [illegible] (jak odrębną [znowu] ta [kultura nasza tu] ziemia nasza od ..., jak odrębnym jest [illegible] gwara, strój, porządek w sprzętach i budowie, [od] tak odrębnymi są nasze w duszach od ludzi równin i miast. (Tę odrębność [od Lachów] uchowić chcemy – i tak w... jak i w duszach swych – i wszystkiemu, [kultywując ją i rozwijając...] [illegible] obejmujemy Polskę.

Jak te dwie kultury (ukształtowały [takoż] w nas duszę,

2/ zlały się w jeden [illegible] stwór [harmonijny] – tak te dwie ojczyzny [nasze], bliższa Podhale i druga Polska, są [nam] zespołem nierozdzielnym.

Odrębność w historii – Chrobry –

Jest nas mnogo, co [obu] stronach Tatr, Beskidu, Karpat. ([illegible]) Rdzeniem te [illegible] jesne Dolina Dunajca, Podhale. W nas ono rośnie, chcemy je Polsce na oczy wydźwignąć – pracą, sercem.

Musimy się zastrzec raz na zawsze przed opinją nieprzyjazną: żądają [illegible] [illegible] li tylko nie chcemy odciąć się od ziemi, strącić Ojczyznę z pod stóp, smakując „ojczyzny"

Deklaracja.

Zebrani na II Zjeździe ~~w Zakopanem~~, wolnej [illegible] ~~Kroł.~~ Król. Korony Tej synowie chłopscy z Podhala, na kulturze naszej tu, rodzimej, a potem na kulturze ogólno-polskiej wychowani, stwierdzamy jednomyślnie, że jak te dwie kultury ukształtowały w nas duszę, zlały się w jeden dwugłos, w harmonię — tak dwie ojczyzny nasze, bliższa Podhale i druga Polska, są w nas zespołem nierozłącznym.

Deklaracya.

„Zebrani na II. zjeździe, w mieście król. Nowym Targu, synowie chłopscy z Podhala, na kulturze naszej tu, rodzimej, a potem na kulturze ogólno-polskiej ukształceni, stwierdzamy jednomyślnie naszą do Polski przynależność. — Jak te dwie kultury ukształtowały w nas duszę, zlały się w jeden dwu-śpiew, harmonię — tak te dwie ojczyzny nasze, bliższa Podhale i dalsza Polska, są w nas zespołem nierozłącznym. — Musimy się zastrzec raz na zawsze: żadnej tu parafiańszczyzny, czy separatyzmu nie tworzymy. Tylko nie chcemy odciąć się od ziemi — stracić ojczyzny z pod stóp, wszystkie „ojczyzny". — Jest nas 1½ miliona po obu stronach Tatr, Beskidu, Karpat. Rdzeniem tu jest Dolina Dunajca, Podhale. W nas ono rośnie, chcemy je Polsce na oczy wydźwignąć — pracą, sercem. itd.

Od Komitetu wykonawczego II. Zjazdu Podhala.

II. Zjazd synów chłopskich z Podhala, odbyty w sierpniu b. r. w N. Targu, uchwalił swą poleceniem Komitetowi wykonawczemu, na temie zjazdu wybranemu, zająć się założeniem gazety tygodniowej dla spraw góralszczyzny, a zarazem także dla Spisza i Orawy. Wobec tego polecenia Komitet wykonawczy po rozważeniu sprawy z gronem osób zaproszonych z poza Komitetu przyszedł do wniosku, iż byt pisma (którego koszt roczny obliczono do 15.000 k.) nie da się inaczej utrwalić, jak tylko przez utworzenie dla tego celu odrębnego stowarzyszenia (opartego na ustawie z ogr. por.). Stowarzyszenie to, nazwane „Podhalańska Spółka Wydawnicza" ma za zadanie wydawać gazetę (na udziałach po 25 koron). Takie stowarzyszenie pod nazwą „Podhalańska Spółka Wydawnicza" właśnie powstało. Ma ono za zadanie wydawanie gazety, jako też podejmowanie dalszych, zamierzonych w uchwałach Zjazdu wydawnictw (Kalendarza podhalańskiego, monografii historycznych, kazań, śpiewników świeckich itp.) — Komitet wykonawczy zwraca się niniejszym z gorącym apelem do członków Zjazdu i wszystkich braci-górali o poparcie powstającej „Spółki Wydawniczej" przez zakupywanie udziałów i rozszerzanie energiczne jej wydawnictw, więc w pierwszym rzędzie Gazety.

Za Komitet wykonawczy:

Dr. J. Bednarski, Wł. Orkan, J. [illegible]

Dziś zostało znowu ostrużyn, nie ma mu być odmawiać... – Co będą ludzie
to dźwigać... (wysuń to...)

<u>Wstępne słowo.</u> a tu samo idzie. wyskoczy się –
ale już...

Kiedy na Zjeździe synów chłopskich, Podhalan, który (to zjazd) miał miejsce tego lata w N. T. w Nadwerze, postanowiono założyć gazetę swoją, podhalańską..., widziało się (wobec trudności) że to nie tak wnet się (ziści) stanie. Aliści (cztery) miesiące od tej postanowy minęło – i (oto) gazeta swojemi siłami założona, w naszej góralskiej drukowana, leci z nowiną dobrą do najdalszej dziedziny, pokąd jeno duch góralski żywie.

Gdyby też musiały być na wsi jakie ospałe dziedziny, żeby się nie ucieszyły wieścią o powstaniu swojej gazety na Podhalu i żeby jej nie przyjęły otwartemi dłońmi, ba i otwartem sercem.

„[illegible] Wy to teraz powiecie, ale w każdej powieści, bracia, jest pół prawdy. Z tym [illegible] wykonaniem tak [illegible] być może i nawet nie było. ale że wojsko [illegible] jest to coś dobre o tem wiemy. Niech ino każdy wsłucha się w swoje serce... co ono mu odpowie, kiedy nasta przyjdzie: „Już czas!”"

Jano z Brzegu.

<u>Pamiątka jubileuszowa</u> ~~Kazimierza Tetmajera~~
<u>Kazimierza Tetmajera</u>

Książeczka, wydana staraniem ~~[illegible]~~ Kom. tak wykonawczego I. Zjazdu Podhalan, jest do nabycia w administracji „Gazety Podhalańskiej" po cenie 30 hal., (z przesyłką 35 h.).

Ziemia, słowo, śpiew

Pielęgnowanie kultury góralskiej na [illegible]

Jak tę ~~kulturę~~ mowę naszą góralską i... zachować, jak ją rozwinąć, aby godnie była przejść i dalej — to właśnie w szeregu artykułów wykazać jest ~~tu~~ drugiem zadaniem Gazety.

Rzadko piękną jest ta ziemia, na której Bóg nam dał mieszkać. Z Polski całego kraju zjeżdżają ludzie do tych naszych gór, aby się cudom tym napatrzyć. Tatry, Pieniny, Gorce, wyniosłości Babiej Góry — wszystko to

Komunikat:

Podhale wobec walki o wolność. Pod przewodnictwem Władysława Orkana w obecności posłów Dra Jana Bednarskiego i Włodzimierza Tetmajera odbyło się dnia 29go b.m. w sali ratuszowej w Nowym Targu zebranie Komitetu Wykonawczego II. Zjazdu Podhalan, na którem omawiano stanowisko Podhala wobec ewentualnych — w razie wojny rosyjsko-austryackiej — wystąpień zbrojnych w Królestwie. Postanowiono (zająć się gorliwie zbieraniem ~~wojennego~~ funduszu, a w razie nadarzającej potrzeby ~~[illegible] i Podhala [illegible]~~) wystosować apel do ~~R~~ całej Góralszczyzny z wezwaniem ochotników. Przytem ~~za~~ podkreślono, że Komitet Wykonawczy będzie w tych sprawach odnosił się do ~~władzy z Kom~~ naczelnej z konfederacyi (Stronnictw ~~niepodległościowych~~ polskich [illegible]) Komisyi Tymczasowej. — Wskazanem byłoby bardzo, by i inne ziemie (Sandecczyzna, [illegible], [illegible]) poszły za tym przykładem.

Stampila.

*

Niniejszem zapraszamy Wiele na posiedzenie Komitetu Wykonawczego II. Zjazdu Podhalan, które odbędzie się dnia 29go grudnia ~~do~~ o godzinie 9tej rano w sali ratuszowej w N. Targu. Na porządku dziennym: Stanowisko i przyłączenie się Podhala do zamierzonego w razie wojny austryacko-rosyjskiej – powstania w Królestwie polskiem. – Prosimy Szanownych Członków o przybycie w sprawie tej ważnej z wnioskami.

Z prezydyum Komitetu:

Dr J. Bednarski. Wł. Orkan. J. [illegible]

Zaproszenie wysłać:
~~Członkowie Komitetu~~:

Inż. Andrzej [illegible], Kraków, Basztowa 18.
~~[illegible]~~
prof. Jakób [illegible], Kraków, Kanonicza 15.
Józef Rafacz, stud. fil., Kraków, Bursa akad., Jabłonowskich 7.
prof. Józef [illegible], Gimnazyum, Bochnia.
[illegible] Jan [illegible], ~~[illegible]~~ p. [illegible].
Wojciech Brzega, Zakopane, Skibówki 1.
Dr Władysław [illegible], Zakopane, [illegible]
P. Franciszek [illegible], Zakopane, „[illegible]"
Prof. Ludwik [illegible], Nowy Targ.
Włodzimierz Tetmajer, Bronowice Małe, p. Łobzów.

211

Zaproszenie!

I. Goście:

1. Kazimierz Tetmajer (Zakopane, Zakład Dr. Chramca)
2. Bronisław Piłsudski (Zakopane, Bystre, dom p. Korosadowicza)
3. Prof. Edward Klich (Zakopane, Orkanówka 10.)
4. Prof. Władysław Skoczylas (Zakopane, Staszczakówka)
5. Architekt Winnicki (Zakopane, Bratnia Pomoc)
6. Prof. Franciszek Nowicki (p. Zawoja)
7. Dyr. Roman Zawiliński (Krosienko)
8. Prof. Kazimierz Sosnowski (Jeleśnia ad Żywiec)
8. Jerzy Żuławski (Zakopane, Willa „Ada", Chałubińsk. 9.)

II. Posłowie:

9. Dr. Józef Staś (Muszyna Dolna)
10. Dr. Bednarski
12. Włodzimierz Tetmajer (Bronowice małe pod Krakowem)

III. Członkowie Zjazdu:

13. Dr. A. Chramiec
13. Franciszek Pawlica, prezes Związku Sokoli (Zakopane)
14. Wojciech Krzeptowski (Zakopane)
15. Wojciech Roj, zastępca wójta (Zakopane)
16. Stanisław Roj (Zakopane, Kasa Zaliczk.)
17. J. Bachleda-Tadziak (Zakopane)
18. Dyrektor Walczak (Zakopane)
19. Baltazar Szopiński, em. radca sąd. (Kalwarz)
20. Jan Fiedor, poborca pod. (Kalwarz)
21. Pułk. Byrnas (Wiśnicz)
22. Jan Madeja, poborca pod. (p. Dolina)

23. Bronisław Gąsienica (Zakopane)

24. ~~Wincenty~~ Galica, zarządca tartaku Kośne Hamry (p. Poronin)

25. Doruła (Białka)

26. Wojciech Kania (Mizerna)

27. Aleks. Pęksa, em. pocztmistrz (Berno morawskie)

28. Jan Harbut, rewident kol. (Podgórze-Płaszów)

29. Fr. Liptak, rewident, Dyrekcya kol. państw. (Kraków)

30. Fr. Jachymiak (Kraków, Kolej północna)

31. Jan Dusza (Kraków, Magistrat)

32. Andrzej Lasak (Kraków, ul. św. Marka 17.)

33. Kajetan Dudziak, tapicer (Kraków, Floryańska)

34. Dr Jędrzej Knapczyk, lekarz miejski (Bogumin, Śląsk austr.)

35. Dr Fr. Janczy (Brzesko)

36. prof. Wojciech Janczy (Sromowce wyżnie)

37. Prof. Stanisław Mateja (Odrowąż, p. Czarny Dunajec)

38. Prof. Aleksander Chraca (Brody)

39. prof. Edm. Długopolski (Kraków, Gimn. św. Jacka)

40. prof. Stopka Andrzej (Siedlce, p. Krzeszowice)

41. prof. Dr Zygmunt Lubertowicz (Nowy Targ)

42. prof. Stan. Smreczyński (p. Niedźwiedź)

43. Ignacy Łukasik, inspektor ogrodn. (Limanowa)

44. Ks. Czesław Łukasik (Czarny Dunajec)

45. Ks. Michał Brzeźniak, prob. (Koszarawa ad Żywiec)

46. Ks. Fr. Fitak, admin. Panny Maryi (Kraków)

47. Ks. Jan Kapel (Czarny Dunajec)

48. Jan Krzysiak, Komisarz Star. (Ropczyce)
49. Wojciech Janik, c.k. sędzia (Jordanów)
50. Inż. Andrzej Salica (Kraków, Basztowa 18)
51. Józef Jedlicz-Kapuściński (Lwów, Redakcya „Nowego Wieku")
52. Feliks Świzdi (Kraków, Nowa Reforma)
53. Lubertowicz, art. stolarz (Nowy Targ)
54. Rakucki, art. malarz (Nowy Targ)
55. Rejski Ferdynand (?)
56. Jan Szwaja, ~~prawn~~ stud. praw (Kraków, Bursa akademicka, Garbarska 7.
57. Józef Rafacz " "
58. Wojciech Szaflarski " "
59. Sebestyan Wacławik, stud. praw, (Podobin, poczta Niedźwiedź)

V. akademicy (?)
~~IV. Grono profesorów Gimn. Nowot.~~

VI. abituryenci.

60. Andrzej Janowicz (Zaryte)
61. Tomasz Wróbel, ab. (Zaryte)
62. Franc. Makowski (Raba wyżnia)
63. Franc. Jachymiak (Lasek)
64. Michał Lisowski (Maniowy)
65. Stan. Waradzyn (Sromowce niżne)
66. Władysław Krzanik (p. Niedźwiedź)
67. Franciszek Czubernat (Nowy Targ, ul. Długa)

./.

/. abituryenci:

68. Jan Czubernat (Nowy Targ) ul. Szaflarska

69. Franc. Pajerski (" , ul. Św. Anny

70., Franc. Drużbacki " —

71. Jakób Szopiński " ul. Długa

72. Winc. Mordyniewicz " "

73. Józef Rajski (" ") ul. Kościelna.

74. Wład. Krzysztyniak " " ul. Ludźmierska.

Komitet:

Zapr:
Wyrtonch

Rajski J.
Buła T.
Brzega Wojciech
Kuplowski W.
Roj Stanisław
Kantor Józef
Zachemski Jakób
Szwido Feliks
Orkan. Wł.

Zaproszenie:

pp. prof. Długopolski Edm. (?) Kraków. Gimn. św Jacka.
" Janczy Wojciech (Sromowce wyżnie)
" Stopka Andrzej (~~?~~ Siedlce pod Krakowem (po Kmiecowskie)
" Dr. Lubertowicz Zygm. (? N. Targ
" Smreczyński Stanisław (Korsun. w. p. Wadowice)
" ~~[illegible]~~ (?)
pp. Bydnas (wójcice)
" Łukasik (Limanowa)
" Jan Krzyżak (Kopyczyce)
" Fr. Jachimczak ~~(?)~~ ~~Kraków~~. Kolej po Tarnowie.
" Dr. Janczy Fr. (Brzesko)
" Balt. Szczepański (Katusz)
" Janik Wojciech (sędzia, Jordanów)
Jan Fedor, poborca, Katusz
Zakopane:

pp. Pawlica Fr. (Zwierzyk sorelej) (czynnie)
Tadzik-Bachleda.
Roj Wojciech
Dyr ~~prof.~~ Walczak (Zakopane)
Jan Madeja poborca, Dolina

PP. Inż. A. Sał[illegible] (Krak. [illegible] 18)
J. Jedlicz (Nowy Sącz, Lwów)
Luberdowicz (~~[illegible]~~ [illegible])
Rokicki (malarz)

Akademicy.

Abiturjenci N. Targu

Posłowie: Kleś
Bednarski
Wł. Tetmajer.

Grono prof. N. Targu.

Goście: K. Tetmajer (?) Zakopane.
Bron. Piłsudski (Zakopane)
prof. Edw. Klich (Zak. ")
" Wł. Skoczylas (")
archit. Winiarski (Zak. Bratnia Pomoc)
prof. K. Sosnowski (Jeleśnia)
" Fr. Nowicki (Zawoja)
" Rom. Zawiliński (Krościenko)
"
X. Marjan Bełka - prefekt
(Collegium [illegible] Poznańskie)

Domańska (Brzózka)

Wojciech Ka[illegible], w Mielcu
Gąsienica ~~Brzostek~~. Zakopane.
prof. Stan. Mateja. w Odrowążu p. Dursztyn Dursztyn
Ks. [illegible] ~~[illegible]~~ (Nowy Dursztyn)
~~[illegible]~~. [illegible] (Biuro [illegible]), [illegible] powiat
Dr. [illegible] [illegible], lekarz [illegible], Bogumin (Śląsk austrjacki)
~~Dr.~~ Jan Hart[illegible], rewident kol. Podgórze-Tarnów
Hieronim Podwysocki,
Fr. L. Ptak, dyr. kol. państw. Kraków, rewident

(zwyczajnie dość cicho)

Już od wczesnego ranka (począł) ~~jęło~~ się miasto (~~[illegible]~~)
~~[illegible]~~ napływem ~~[illegible]~~ zaludniać.
Z trzech traktów głównych, od Waxmunda, Suchej i Ludźmie-
rza – ściągali chłopi pojedynkę, gromadkami, pieszo i na wo-
zach – nie brak też było (bab, wyrostków między nimi) – i cień
(od Laski) zegara na ścianie [illegible] nie stanął jeszcze na ~~[illegible]~~ czwartej
dnia, gdy rynek obszerny zaroił się już ludem, przybrał
pozór jak czasu jarmarku. – .

Stały wozy – kupy –
A nie wszystek to świąteczny naród był... [illegible]... Na
górce wyrostki... ~~[illegible]~~
Ze starszych ~~[illegible]~~ sporo odstąpiło się do fary.. (widać
[illegible] Dzisiaj na msy)...

. . . . .

Tymczasem rynek ~~się~~ zapełniał się wolno. Pod ratuszem ścisk.
Pachołcy [illegible] odpędzają – cisnął się do sieni... Krzyki, prze-
mawiania – –
Gdy wysypali się z kościoła, [illegible] zalegli rynek.

—

A gdy wysypali się ludzie z kościoła, z nabożeństwa,
i ściągnęli ci, co w bocznych uliczkach z miasta,
[illegible] o sprawie uradzali – to istnie jakby łba,
[illegible] rynek [illegible], liczba się stała na obszer-
nym rynku. – Jednak mimo takiego narodu, ci-
sza panuje nad miastem wierna. Ludzie stali
przybici – jak w kościele podczas pogrzebu

W sąsiedztwie Pont. Węgra...
Jedynie zaiskrzał gwar [illegible] coś innego (ściśnięci) ([illegible]) [illegible]
Stały wozy rzędem długim przy stronie zachodniej (ludźmierskiej), gęste
gromady ludzi, ~~[illegible]~~ rzadziej poskupiani,
niespokojnie gwarzeli. – A nie wszystek świąteczny naród tu
był...

afisz

~~Afisz.~~

W sobotę dnia 3. sierpnia b. r.

odbędzie się

z okazji II. Zjazdu Podhalan

w sali „Sokoła" w Nowym Targu

publiczny

Wieczór literacki

ze współudziałem poetów-górali,

pp: Władysława Orkana, Józefa Jedlicza, Feliksa Świdra, Zygmunta Lubertowicza, Andrzeja Galicy, ~~a innych~~ [illegible] —

Początek o godzinie 8mej wiecz.

Wstęp dla publiczności, jak i dla uczestników Zjazdu: Krzesła w pierwszych rzędach 3 kor., Krzesła dalsze 2 kor. Wstęp na salę 1 kor. Bilet studenckie po 60 hal.

Dochód z Wieczoru na wydawnictwa oświatowe dla ludu.

Referat o celu Zjazdów.

o tradycji ~~ludu~~ –
[illegible] –
odrębność Podhala (odrębność rasy)
forma Zjazdów
Sztuka Podhala – styl, w literaturze
Podobieństwo ze Słowacczyzną
Co Podhale Polsce wnosi –
O języku –
Dolina Podhala
odrębność –
Jak Polska –
[illegible]

Wieczór literacki.

(program)

W. Orkan : O kostce naparstkiem. – 15 m
J. Jedlicz : ~~[illegible]~~ Poezje. . . . . 10 m.
A. Stopka : Sabałowe opowieści. . . 15. . .
F. [illegible] : Jako Sabała w niebie był. . . 15. . .
~~[illegible]~~ : z Tetmajera. . . . . 10 m
Zygm. Lub. : Poezje. . . . . 10 m.
A. [illegible] : z [illegible]. . . . 10 m.

85.
~~6~~
1; 25 m

VS 29

II. Zjazd Podhalański

Kom. wyk. II. Zjazdu [illegible] zwraca się do wszystkich [illegible] Zaj[illegible]

Komitet wyk:

Orkan, przew.
Rydzki, zast.
prof. Zachemski, ~~[illegible]~~ sekretarz (~~[illegible]~~)
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
F. Gwiżdż
Inż. Szlica
prof. Kantor
W. Brzega
(~~prof. [illegible] (?)~~)
~~[illegible] (?)~~ (Akademicy)
prof. Długopolski

Prezydjum:

J. Rydzki, przewodniczący
Zachemski, zastępca
—
(Gwiżdż, sekretarz
(Lubertowicz ?? (?)
Stopka (?)
Buła (?)

Komitet:

I. Ukonstytuowanie się. (wybór zastępcy prez., sekretarza, skarbnika)

II. Kooptacya członków

III. Sprawy kasowe (Drukarnia). „Pamiątka jub. Tatr.": wnioski co do zebr. funduszów. Podatek. Subwencye. – Biuro. Pieczątka etc.

~~IV.~~

IV. Wnioski Zjazdu. (Sekcyjne). Rozdział wniosków. Komunikat do pism.

V. Rozdział pracy dla członków Komitetu.

Inne. Kalendarz. Tygodnik. Biuro prasowe.

1/131

56 pracującym

Ogrodowski
Śliwowski K

p. Pawlicka.
p. Świdzi
p. Kantor
p. Salice Σ
p. Buła.
~~p. Kantor~~ I.
p. Majewski
p. Rajski
p. Wrzesiński – II

Komitet redakcyjny.

[illegible] — [illegible] I.

Propozycje:

Pawlicki [illegible]
Ryszki [illegible]
Bednarski
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
Gwizdki [illegible]
[illegible]
p. [illegible]
Komitet [illegible]

Sprawozdania przez [illegible]
p. [illegible]

Ekonomia przy. [illegible]

Przegląd [illegible]

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~
p.

Odezwa.

~~Bracia Górale!~~

Dnia 23.(?) lutego odbędzie się w Chochołowie uroczysty zjazd wszystkiego ~~narodu~~ ludu z Podhala dla obchodu rocznicy powstania chochołowskiego.

Siedemdziesiąt ~~pięć~~ siódmy rok ~~upłynął~~ minie, kiedy to chochołowscy chłopi pod wodzą świętej dla nas pamięci Ks. Kmietowicza zerwali się do powstania. – Zgasł ten płomień wnet, nim się na wielki pożar zająć, dławiony przemożną wroga – lecz wartość niewygasła w sercach potomnych została i tli się, a czyn ów w historyi ludu stał się świadectwem rozumu i męstwa naszych Podhalan Chochołowian, jakotéż ~~całego Podhala~~. Bo gdy lud na równinach w onym 46 tym roku dał się użyć podszeptom wrogów, górale nasi poszli za natchnieniem ~~prawdy~~ dobrem: za Polską przeciw ciemiężcom. Za to cześć Chochołowianom i ich ofiarnym przewódcom!

Postanowiliśmy tego roku uroczyście rocznicę tę święcić, aby tę wiarę naszą dodać do ogniska zapału, jaki się po Polsce szerzy, jakoteż by zaznaczyć nasze Odrodzenie.

Bracia ~~Górale! Wzywamy was~~ Do Górali! Wzywamy was wszystkich na to święto nasze ~~na dzień 23. lutego~~ do Chochołowa, na ~~uroczystości~~: uroczystości, i gdzie tego dnia odbędą się: kazanie historyczne i Wielki Wiec ~~ludu~~ narodu Podhalańskiego! – ~~Zjazd~~

Zjedziemy się tam nie po to, coby nad mogiłą ~~płakać~~ biadać, ale coby się poradować wielce i skrzepić mężnym powstańców na Duchu na przyszłe czasy, jako trza.

Komitet obchodowy:

Dowódca

dowódzca.

Zaproszenie.

Najuprzejmiej zapraszamy Władze na na III. Zjazd Podhalan, który odbędzie się ~~dnia~~ w dniach .... sierpnia bieżącego roku w sali..... w Czarnym Dunajcu.

~~Za~~ Komitet Wykonawczy III Zjazdu Podhalan i podpisy.

Władysław Orkan, prezes, Józef Rysik, wice prezes

Jakób Zachemski, sekr., Feliks Gwiżdż, skarb.

Ćwiek
Sabócka
~~Krzemieński~~
Kantor
Konopka
Mroczek
Pawlica
Rafacz

~~Jan Bystroń~~
Dr. J. Bednarski
Wojciech Brzega
Jan Bystroń
Ludwik Ćwiek
Ar. Sabócka
J. Kantor
Dr. W. Krzemieński
M. Mroczek
Fr. Pawlica
Dr. J. Rafacz

Rozdział I. (początek):

Działo się w roku 1651., pod koniec miesiąca kwietnia, w królewskiem mieście Podhala, w Nowym Targu.

Miano wieszać dwóch hersztów zbójnickich: Czepca i Sawkę.

Ostatniemi laty dwa te imiona – jedno krwawe, drugie mocarnością gromkie – wybiły się z pośród imion znaczniejszych harnasiów; nie było dziedziny lichej

Program III Zjazdu Podhalan.

34

I dzień.

rano godz. 10te

I. Powitanie ~~zjazdu~~: (~~Prezesa~~ Komitetu
wójta Czarnodunaj.

II. Wybór prezydyum Zjazdu.

III. ~~Referat~~ O przyszłości Podhala (referat)

IV. Sprawozdanie Komitetu wyk.

V. Sprawozdanie ~~koło~~ Spółki wydawn.

VI. Wybór sekcji: społeczno-oświatowej (oświatowej)
ekonomicznej.
artystycznej (?)

popołudniu:

I. Obrady sekcji.

Wieczorem:

Wieczornica wspólna. ~~([illegible])~~

II. Dzień.

~~Rano~~:

I. ~~Zlot~~ Zbiórka ~~Zlot~~ ~~Podhal.~~ drużyn. (!)

II. Msza polowa. (

~~popołudniu~~ Zebranie Zjazdu (obrad) godz. 10te

I. Wnioski sekcji.

II. Wybór Komitetu wyk. IV. Zjazdu Podhalan

III. Wnioski ~~ogólne~~ ogólne.

IV. Zamknięcie Zjazdu.

W sprawie III. Zjazdu Podhalan. (Komunikat).

Niniejszem podajemy do wiadomości interesowanych, iż III. Zjazd Podhalan odbędzie się w dniach 2. i 3. sierpnia ~~bieżącego roku~~ ~~lata~~ bieżącego lata w Czarnym Dunajcu. Przytem zwracamy uwagę, iż Zjazd ten, jak poprzednie, odbędzie się na podstawie ~~par~~ 2. §. ustawy o zgrom. tj. za zaproszeniami. Prosimy przeto uczestników poprzedniego Zjazdu, jak i tych braci-Podhalan, którzy dotąd nie mogli ~~wziąć~~ brać w Zjeździe udziału, o nadesłanie nam adresów swych wskazujących najdalej do 15. lipca (na ręce sekr. Komitetu wyk. p. F. Gwiżdża, redaktora „Gazety Podhalańskiej" w Nowym Targu). Ci, którzyby zaproszeń z powodu ~~[illegible]~~ przesłania pocztą nie dostali, ~~mogą je~~ otrzymają je ~~na miejscu Zjazdu przed~~ ~~przed~~ przy Zjeździe ~~[illegible]~~ [illegible].

Zjazd ~~III. zapowiada~~ tegoroczny zapowiada się ~~daleko~~ o wiele liczniejszy, niż ~~z~~ poprzednie, gdyż ~~tak~~ weźmą w nim udział ~~kółka~~ także inteligentni gorale i ci wszyscy [illegible]-Podhalan, którym idea nasza ~~jest nie~~ obojętną. Projektowany też jest zlot „Drużyn Podhalańskich" ~~[illegible]~~ o tym ~~drugi~~ części ~~zjazdu~~. ~~[illegible]~~ Program szczegółowy Zjazdu ~~[illegible]~~ będzie ~~nadesłany~~ dołączony ~~przy~~ do zaproszeń.

Z ~~prezydyum~~ Komitetu wyk. II. Zjazdu Podhal.:

Władysław Orkan, Józef [illegible], ~~Jakób Zachem~~ ~~ski~~, Feliks Gwiżdż, Jakób Zachemski.

Program Zjazdu.

I dzień rano:

Powitanie (Rzyski)

Sprawozdanie } (Orkan)
Deklaracya }

Wybór prezydjum Zjazdu.

Ukonstytuowanie się sekcyi.

Obrady sekcyi (referaty)

popołudniu:

Dalsze obrady sekcyi.

Wieczorem:

Wieczór literacki.

II dzień rano:

Plenarne posiedzenie.

Sprawozdania z sekcyi (przez wybranych na sekcyach referentów),

Wnioski sekcyjne (odczytanie i przyjęcie)

Wybór Komitetu Wykonawczego (na propozycyę Komisyi matki)

Zamknięcie Zjazdu.

Referaty (w sekcyach)

Sekc. lit.-art.: O budownictwie na Podhalu (Salina)

Sekc. ekonomiczn.: O wyrobach stylowych „meblarstwo"
(ref. Bruga)

Sekc. oświatowa: O sporze o Orawie (?). ref. Bednarski ?
~~O szkolnictwie na Podhalu~~

Zakład art. stolarski
w N. Targu

Gazeta Lwowska — 141 wz.
Kurier — 11 wz
Świat — — (2 [illegible])
Gazeta Warszawska ([illegible])

V 36

(powitanie zjazdu)

Kiedy na zeszłorocznym zjeździe w Nowym Targu podnosiły się głosy przeciw miejscu dzisiejszego zjazdu, jako leżącemu nieco na uboczu od głównej arteryi komunikacyjnej Podhala, wyraził się wówczas jeden z uczestników zjazdu, że właśnie będzie to probierzem wytrzymałości zapału, jaki się w synach Podhala obudził dla spraw tej ziemi.

Probierz ten, jak widzimy, nie wypadł (bardzo) ujemnie. (?) — Radością to (już jest) dla nas ~~wielką~~, a winno też być (wszystkim) otuchą na przyszłość, iż cele zjazdów naszych zyskały ~~zdołały~~ ~~wśród~~ z pośród (uczestników) ~~członków swych~~ dotychczasowych (sporo) ~~dużo~~ zastęp trwałych zwolenników, jakoteż wzbudziły podobnie-tonny oddźwięk i w duszach tych, którzy dotąd w zjazdach naszych udziału nie brali.

Widzimy tu wybitniejszych synów (i córki) góralskie(ch), widzimy ~~inteligentnych reprezentantów masy chłopskiej~~,

przedstawicieli wychowawców ~~[illegible]~~ na Podhalu, duchowieństwa i nauczycielstwa, zastępców instytucyj kulturalnych, gminy samorządu miejscowego — — całe ~~w całości~~ wyrazie Podhale. [Widzimy też z radością pierwszy raz na naszym Zjeździe przedstawicieli ludu podhalańskiego z Orawy i Spisza, którzy tem zaznaczyć łączność swoją z tą bliską ojczyzną.]

Jest nadzieja więc, że prace, jakie tu zostaną zainicjowane i podjęte, będą miały wobec wagę dla całego na przyszłość Podhala, troskę o losy tej rasy szlachetnej i tej przepięknej ziemi.

Życzę powodzenia przy obradach, których skutek oby był wysokim schodem na drabinie rozwoju życia narodowego na Podhalu — witam (~~Szanowne Panie~~) i Panów imieniem Komitetu wykonawczego na tym naszym III-im Zjeździe (~~Podhalan~~ [illegible])

Powitanie Zjazdu.

Kiedy na ubiegłorocznym Zjeździe w N. Targu podniosły się głosy przeciw miejscu dorocznego Zjazdu, jako leżącemu na obcym, od głównej ostoi komunikacyjnej Podhala, wyrzekł się jeden z uczestników Zjazdu, co zostało okrzyknięte poparte, że właśnie ten III-ci zjazd odbyty w Czarnym Dunajcu, będzie miejscem probierczym trwałości zapału, jaki się w synach Podhala obudził dla spraw tej ziemi. —

Problem ten, jak widzimy, nie wypadł ujemnie. Radośnie to dla nas wielki, a winno też być wszystkim otuchą krzepiącą przyszłość, iż cele Zjazdów naszych, przyszłości tej naszej bliższej ojczyzny (znalazły wśród wykształconych górali dużą rzeszę trwałych podobnie zwolenników, jako też wzbudziły oddźwięk i w duszach tych, którzy dotąd w Zjazdach naszych udziału nie brali. — (Myśl bowiem, idea czysta, z bezinteresownych pobudek zrodzona, ma ten boski trwałości żywotny przymiot, iż kręgi swymi jak powietrze idzie coraz szerzej i dla wielu dusz żywotnym staje się wkrótce myśli ich przyrodzeniem własnem.)

Widzimy tu zastępy synów i córki góralskich, widzimy inteligentnych reprezentantów masy chłopskiej, przedstawicieli wychowawców na Podhalu, duchowieństwa i nauczycielstwa, zastępców instytucyi kulturalnych, gminy [illegible] całe w okręgu Podhala. Widzimy też z radością pierwszy raz w naszym gronie przedstawicieli ludu podhalańskiego z Orawy, który tem zamanifestował [illegible] nosić [illegible] z tą ojczyzną bliższą.

Jest nadzieja więc, że prace, jakie tu zostaną zainicjowane i podjęte, będą miały w sobie wasz [illegible] dla całego nieprzemijającego odrodzenia Podhala, troskę o losy [illegible] tej rasy szlachetnej i tej przepięknej krainy.

Życząc powodzenia przy obradach, których skutek oby był wysokim szczeblem na drodze rozwoju życia społecznego na Podhalu, witam Szanowne Panie i Panów imieniem Komitetu wykonawczego naszego III-go Zjazdu Podhalan.

—

Program IV Zjazdu Podhalan w Nowym Targu.

Dnia 2 sierpnia 1917 r.

Rano:

~~1.~~ od 8–9 nabożeństwo.) ~~1~~ od 9 do ~~10~~ 9½ śniadanie.

~~2. od 10~~ 9½ o ~~10½~~ zebranie pełne w Ratuszowej sali.

1. Powitanie Zjazdu. (Pan prezes i Burmistrz miasta) ~~[illegible]~~
2. Wybór prezydjum Zjazdu.
3. Sprawozdanie Komitetu. ~~Wydziału [illegible]~~ } 9½–12
4. Referat: O ~~[illegible]~~ wadze Zjazdów (Zachemski)
5. ~~[illegible]~~ Ukonstytuowanie się sekcji.
6. Referaty ~~[illegible]~~ ~~Obrady~~ sekcyi a) artystycznej (O ~~[illegible]~~ dawnym stroju) b) oświatowej (~~[illegible]~~ Dr. [illegible]) c) ekonomicznej (Dr. Kuźniar) } 12–2

(od 2–3½ przerwa obiadowa).

Popołudniu:

1. ~~[illegible]~~ Wnioski sekcyi.
2. Wybór Komitetu
3. Wnioski ogólne
4. Zamknięcie Zjazdu.

} od 3½–~~6~~ 7

Wieczór (od 7–8 ~~przerwa~~ ~~[illegible]~~ spacer w Rynku przy muzyce)

od ~~8~~ ... ~~[illegible]~~ Wieczorek wspólny (z muzyką) (~~[illegible]~~).

141 Zap

51

„O ~~wadze naszych~~ ważności doniosłych Zjazdów Podhalan" (Zieleński)

1/ ~~Ożywienie~~ Raz do roku zebranie się rozsianych po świecie, rozproszonych, jako owce sa-motne ludzi tej samej Ziemi Podhalańskiej —

2/ Poznanie się wzajemne

4/ Nawiązanie ~~poprzez~~ przerwanych często kontaktów ze swoją macierzą-ziemią —

3/ Rozkoszowanie się na w dawnych czasach przeszłych (nuty przeszłości) i ~~i [illegible]~~ przypomnieniami ~~z~~ z lat ~~[illegible]~~ dziecięctwa —

5) Ożywienie ~~[illegible]~~ i spotęgowanie [illegible] na [illegible], a często wywołanie nowych źródeł życia —

6/ Odskocznia na zewnątrz — na inne ziemie polskie — *

7/ Oto już na ~~tym~~ naszym przykładzie ~~[illegible]~~ wykluwa się „Związek [illegible]" —

8/ Oto ~~[illegible]~~ (z powodzeniem się u nas jako nowych) powstaje „Związek Inte-ligencji Chłopskiej" i Sekcji Szkolnej pt. „Jedność Ludowa"...

9/ Na razie nowa Organizacja, luźna, bezstatutowa, gdy się utrwali lepiej i sięgnie kręgi szersze, może się oprzeć na statucie jako cały (1/2 milionowy) Podhalański obejmujący „Związek Podhalan" — —

4

110

Otwarcie Zjazdu

~~Zagajenie~~.

Ostatni nasz „Zjazd Podhalan”, III-ci z rzędu, które skupiły w sobie inteligentów Podhalan, synów chłopskich – ku podniesieniu tej zaprawdy wyjątkowej ziemi – odbył się w 1913 r. w Czarnym Dunajcu.

Następny IV. Zjazd miał się odbyć w roku 1914. w sierpniu w tym oto naszym stołecznym mieście, Nowym Targu.

Wojna wybuchła. – Członkowie Zjazdów Podhalańskich: jedni pobrani zostali musem do kadr armji austryackiej, drudzy, ~~ok~~ szczęśliwsi, ochotnie zgłosili się x do pierwszych oddziałów Strzelców, inni na placówkach tu na miejscu i gdzie ich los ~~[illegible]~~ niewłasnowolny rzucił poczęli swój obowiązek – jako Podhalanie i Polacy – pełnić.

I z dumą możemy rzec: ~~co potwierdzono to zewsząd~~; Podhale podczas wojny swój obowiązek według sił, – a nawet ponad siły – spełniło.

Dość ~~rzec~~ powiedzieć: z tej ziemi, skąd wybrano wszystek zdrowy naród, jeszcze przeszło 2.000 (ochotników) do Legionów stanęło.

Wielu nie powróciło. – I tu, na tym miejscu, my, cośmy się zebrali oddajmy hołd poległym:

(~~powstanie~~) Tym, co z wiarą młodzieńczą ku ~~R~~ wywalczeniu Polski wolnej z pułkami Legjonów poszli —

— ~~I~~ i tym, co na drogach obcych nad Dunajem, w piaskach wołyńskich, nad Piawą – ~~z wizją Ojczyzny dalekiej~~ jako w katorżnych dołach, a z wizją Ojczyzny dalekiej, w której serce ich było — polegli.

Cześć ich pamięci!! (~~powstanie~~)

A teraz oto – któż mógł marzyć –
~~spotyka~~ odbywamy nasz XV. Zjazd
w wolnej, niepodległej Polsce.
~~(wierzyć czy Polska niepodległa)~~

Nasze uczucia tej chwili, której Bóg nam dał dożyć, przesłał ~~[illegible]~~ Zjazd w depeszach do Naczelnika Państwa i rządu, ~~polskiego~~ do stolicy Warszawy.

Waga też tego Zjazdu większą jest, niż poprzednich. Jak waga czasu tego – budowania już ~~żywej Polski – wobec~~ organizmu Polski – wobec lat tamtych.

Wiek cały, zdaje się, przeszedł od ostatniego naszego zebrania. – Wiek upadku, klęsk, ~~beznadziei i tryumfu~~ nadziei.

Szatany były przeciw nam – archanioły płomienne nad nami.

Z „wojny powszechnej ludów" ~~według słów~~ o którą wieszczo modlił się Mickiewicz –
wyszliśmy oto z tryumfem.

—

113 4.

Otwierając ten Zjazd historyczny, bo zwrotnicowy w naszej drodze ku podniesieniu Podhala —

w I tygodn. Witam Szanownych Panów i Panie przedstawicieli władz (polskich)

II Pana Starostę Spisko-orawskiego tak ~~zasłu~~ wielce zasłużonego dla ~~Podhala~~ przywrócenia tych ziem, Drª Jana Bednarskiego

Witam, pana starostę nowotarskiego, dr Ben. Łęckiego.

Witam przedstawicieli

— jakże radosną nam jawą —

Brygady ~~Podhalańskiej~~ Strzelców Podhalańskich

" — Pułkownika-Brygadiera Galicę, jej niezmożonego twórcę, za co mu cześć od Podhala —

L — pułkownika Wróblewskiego, Komendanta sławnego dziś już w bojach pułku 2. Strzelców

Witam przedstawicieli ~~[illegible]~~ lit. i sztuki

w I tygodn. ~~Tetmajera, Skoczylasa~~ Tetmajera

w osobach

Witam naszych panów posłów członków I. sejmu w Warszawie

5.

Witam serdecznie

Przedstawicieli Spisza i Orawy:

Znanego z serca gorącego i znanego całej Polsce Ks. F. Machaya,

Ks. Sutora i ...

Witam ~~Wi~~ Szanownych Gości

i ~~Was Kochani Bracia Podhalanie~~ wszystkich zebranych Kochanych Braci podhalan.

Bóg dopomóż obradom!

Udzielam słowa do powitania reprezentantom władz: [illegible] Rz. Polskiej [illegible]

Zgoła [illegible]

p.

Program.

Do Prezydjum Zjazdu proponuję:

Prof. Jakób Zachemski

zastępca ~~Dr. [illegible]~~ Wł. Tetmajer

prof. W. Roj

~~Sekretarz~~: prof. Franc. Chowaniec

Dr. Bachleda Lwów!

Zagajenie.

Imieniem Kom. Wyk. Ost. Zjazdu

witam – –

na tym naszym nadzw. Zjeździe,

który musieliśmy z powodu…

aby ratunku szukać dla zagr…

Kresów pot. Rzeczy…

Znawcy, fachowi mężie wyjaśnię

czem są te ziemie dla Polski,

o które tak gorąco upatrujemy.

Czem jest Spisz – –

Nie mówiąc już o duszach,

które pobratymcy nasi ku ko

ściołowi swojemu chcą przykróć

– – –

Więc – my uchwali. Bo niema

czasu na długie –

Da Bóg, że najbliższy nam

pełny Zjazd – –

Otwierając,

46

<u>Zakończenie</u>

Wysłuchaliście, panowie —
iż sprawa to ważna —
" " już nie Podhala

— —

Posądzenie o <u>separatyzm</u>,
a oto: historyczne Podhale
Smoleńsk, Chocim
Austrya
Legiony
Brygada Strzelców Podhal.
22 kompanie
32 ker. mies.
Uznanie Rozwadowskiego

<u>My sami kresy te</u> — — —

Lecz Polska musi powiedzieć —

Chcemy wyczerpać wszystkie środki
w tej myśli <u>[rezolucya]</u>

~~Dol~~
K. Tetmajer
J. Curuś
W. Raj
M. Jarina
Dr. Siebel
Dr. Rappaport

Otwórz (dyskusyę) —

Program

IV. Zjazdu Podhalan

...

~~Dzień 12 Sierpnia~~

Dzień pierwszy zjazdu (13 Sierpnia):

Rano

o godz. 8 ~~rano~~ Nabożeństwo w Kościele Farnym

o godz. 10 zebranie pełne w Ratuszu:

a/ ~~Zagajenie~~ Otwarcie zjazdu (W. Orkan)
b/ Wybór prezydjum.
b/ ref. O zjednoczeniu ziem pols. (Tetmajer)
c/ ref. O kulturze artyst. Podhala (Skoczylas)

~~Podział~~ ~~Wybór~~ na sekcje:

ekonomiczną
oświatową,
artystyczną.

(Komisya organizacyjna – dla Statutu)

Przerwa obiadowa od 1–3.

Popołudniu:

Obrady sekcyj / referaty: (Lud. ~~Kwak~~ Kwak)

w ekon. ~~adm~~. Sarzyński, Kukiesa,
oświat: Szaflarski, Jachymiak etc.
~~przemysł: Kwak~~ Zachemski
artyst: Brzeski, Sobczak etc.

wspólne [illegible] sekcyj o godz. 8 [illegible]

<u>Dzień drugi Zjazdu (11 sierpnia)</u>

<u>Rano</u>

o godz. <u>10</u>. zebranie pełne w Ratuszu.
ref. o Spiszu i Orawie (Świdziński lub Mezler)
ref. Uprzemysłowienie Podhala (Kuźnier)
Sprawozdanie sekcji. (rezolucje)
(Przerwa obiadowa od 1 – 3.)

<u>Popołudniu.</u>

Przyjęcie statutu ~~Ligi ... Podhala~~ Ogólnego Związku Podhalan.
Przemiana Zjazdu ~~w Związek Podhalan~~
(„Walne Zgromadzenie [illegible]")
Wybory do Zarządu Związku Podhalan
Zamknięcie Zjazdu.

[illegible]

[illegible]

118

Pro

I dzień

10 godz. – w ratuszu.

a) Zagajenie

Wybór prezydyum

b) ref. Tetm.

c) ref. O [illegible]

3) [illegible]

Wybór na sekcye

Komisye Organizacyjne

1 – 2

2 – 4. Sekcye.

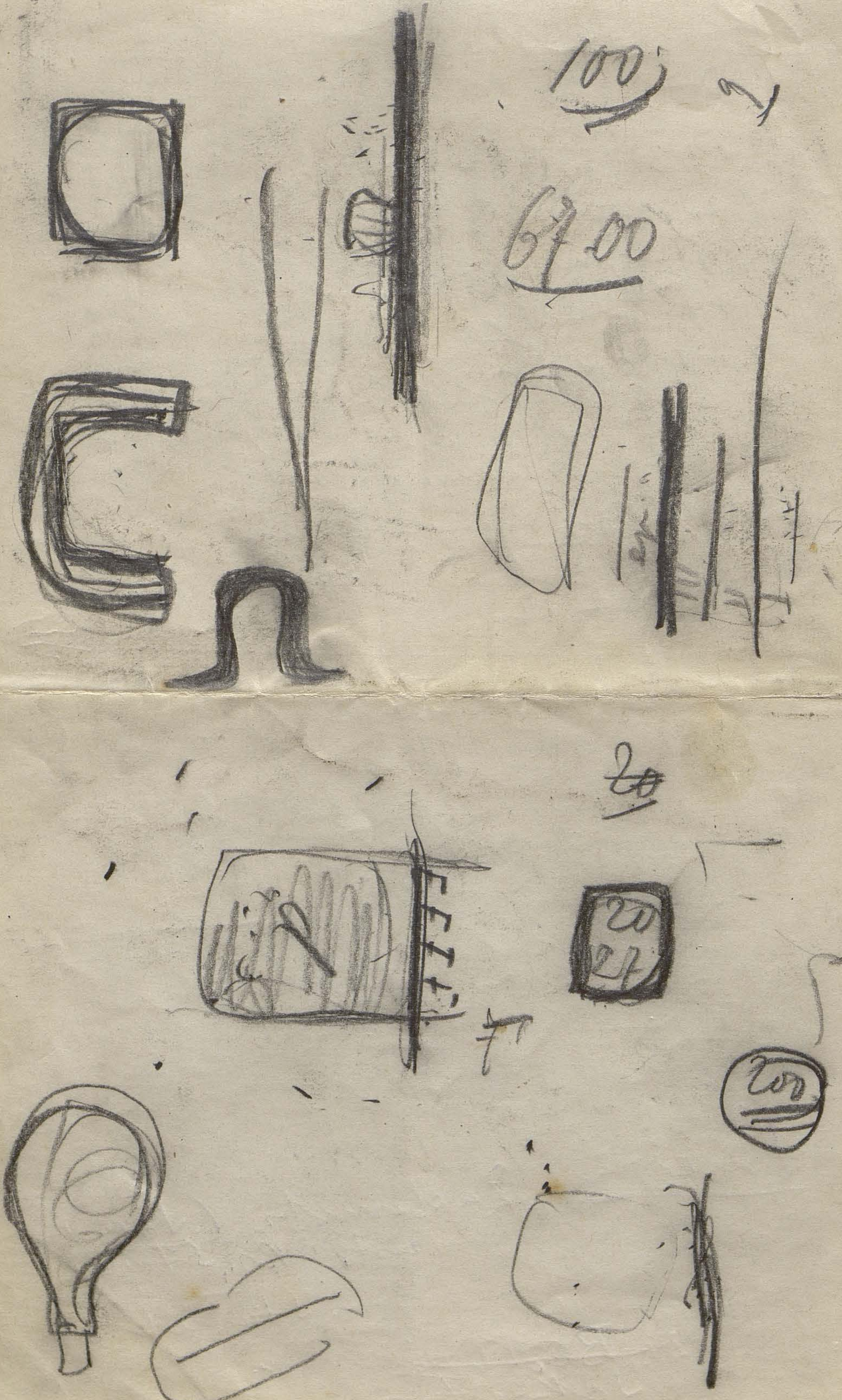
4. Sprawozdanie [illegible]

24

W (rezolucye).

Prezydyum: Zachemski (Jan) [illegible]
zastęp.: Ks. Stoich
[illegible] Stasiak.

~~dr B[illegible]~~
Sekretarz.

100
6700
20
20
24
20

119

A
B
C

15

A
B
C

Drav.

20

21 ...
30
51

20

B
A

45 prób

Adres.

20. sierpnia.

Lom. Mrell (informacje)

Chmielna 26 m. 16

Telefon 248-38

Obserwe

Szeroga 9, m. 11.

Tel. 5-28 woj.

Zjazd.

I. Zagajenie

II. rezolucye: a/ Zjednoczenie ziem
Podhale, jako ciało administr.
b/ Spisz i Orawa (do Słowaków)
c/ Stanowisko Podhalan.

III. Depesze: do Piłsudskiego
" Paderewskiego.

Zagajenie:

a/ Ostatni Zjazd III/13 r. w czerwcu ...
IV. miał się odbyć 14 r. w sierpniu —
wojna wybuchła.

b/ Podhale podczas wojny — jak spełniło
swój obowiązek.
Hołd poległym.
a teraz — (depesza)
w Wolnej Polsce. Ważność Zjazdu.
Otwieram ten Zjazd historyczny,
bo zwrotnicowy w ...

Wybieram ~~Bednar~~ ~~Beda~~
Starosta Spiski
Nowotarski
~~[illegible]~~
Przedstawiciel wszystkich:
Galica J. ...
Wróblewski
Posłowie

Ks. Maciej — Sikora (Spisz i Orawa)

„Zjazd Podhalan"

Do (braci) wszystkich ziem Rzeczypospolitej:

—

~~Wzywamy~~ Góry... V. wzywamy was, abyście
się

Dr. Stan. Kot

Zarząd Kursu Univ. wy. im. St. Witk.

Dom Turystyczny. ~~przy~~ Drodze do Bystrego.

Dyr. Prof. Solarz. Dyrektor Uniwers. Lud. w Szycach.

Red. „Kurjer" „Głos Zakop." czy „Kronika Zak."

[illegible]

• Ktoś z „Kurjera" (z red. „[illegible]")

fotograf (Schabenbeck Zakopane, „Stefa")

J. Zborowski

Tadeusz [illegible]

Biuro [illegible] Korresp.

Zakop. i „Kresy"

T. Malicki, Dyr. [illegible]

Stasiński // komendant Zakop.

Inspektor

Prof. Adolf Chybiński (Muzeum)

[illegible] Gibes, [illegible] Mochnacki

Witkiewicz i bundarze